

เศรษฐกิจการค้าในประเทศมีความเข้มแข็ง เป็นธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

สำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า กรมการค้าภายใน ฉบับที่ 14 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557

ทำไมต้องมี มาตรการลดหย่อนผ่อนโทษ (Leniency Program)

มองโลกแข่งขัน เป็นจรรยาบรรณ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยน และเผยแพร่ข้อมูล ข้อความเห็น
ในประเด็นเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าที่เกิดขึ้น ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ

ทำไมต้องมีมาตรการ ลดหย่อนผ่อนโทษ (Leniency Program)

มาตรการลดหย่อนผ่อนโทษ หรือที่เรียกว่า **Leniency Program** เป็นมาตรการที่ช่วยสืบเสาะหาพยานหลักฐานข้อเท็จจริงแห่งการกระทำความผิดเกี่ยวกับการตกลงร่วมกันทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการให้ผู้ร่วมกระทำความผิดยอมเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดในฐานะพยานเพื่อแลกกับการยกเว้นการลดโทษ หรือบรรเทาการรับโทษ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีกฎหมายแข่งขันทางการค้า ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการกำกับดูแลพฤติกรรมการแข่งขันทางการค้าของผู้ประกอบธุรกิจให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม โดยมีมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2542 ที่ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจตั้งแต่ 2 รายขึ้นไปร่วมกันกระทำการใดอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่ง ตามที่กฎหมายกำหนด

สิ่งสำคัญของกระบวนการสืบสวนและการพิสูจน์ความผิดในพฤติกรรมการตกลงร่วมกันตามมาตรา 27 ของกฎหมายฯ ที่ต้องพิสูจน์ให้ชัดเจน คือ การตกลงร่วมกัน (Meet of mind) หรือที่เรียกว่า “การฮั้ว หรือ Cartel” ไม่ว่าจะเป็นการตกลงร่วมกันกำหนดราคาซื้อ/ขายเป็นราคาเดียวกัน การกำหนดแบ่งท้องที่ หรือการกำหนดปริมาณผลิต /ซื้อ หรือจำหน่าย ฯลฯ ซึ่งอาจกระทำการตกลงร่วมกันแบบเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการสมรู้ร่วมคิดกัน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นลายลักษณ์อักษร หรือผูกพันกันตามกฎหมาย โดยกระบวนการสืบสวน ต้องมุ่งหาพยานหลักฐานเพื่อ

- พิสูจน์การเกิดขึ้นจริงของการตกลงร่วมกัน
- พิสูจน์ตัวบุคคลที่ริเริ่ม และ
- พิสูจน์องค์ประกอบบุคคลที่ร่วมในการตกลง

ซึ่งการหาผู้ร่วมกระทำความผิดมาลงโทษเป็นภาระที่ยากยิ่ง

มาตรการลดหย่อนผ่อนโทษ

(Leniency Program) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่หลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศที่มีการบังคับใช้กฎหมายป้องกันการผูกขาดทางการค้าและการแข่งขันทางการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฯลฯ ได้นำมาตรการ

ลดหย่อนผ่อนโทษมาใช้ เพื่อจูงใจให้ผู้ร่วมกระทำผิดหันกลับมาให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี โดยยกเว้นไม่เอาโทษกับผู้ร่วมกระทำผิดที่ให้ข้อมูลกับองค์การกำกับดูแลการแข่งขันเป็นรายแรก และการลดหย่อนโทษสำหรับผู้ร่วมกระทำผิดที่ให้ข้อมูลในลำดับถัดไป

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการใช้มาตรการลดหย่อนโทษ (leniency Program)

อ

งค์ประกอบ
สำคัญของ

ความสำเร็จ ในการนำ

มาตรการลดหย่อนผ่อนโทษ

(Leniency Program) มาใช้

1. การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้กระทำความผิดให้ความร่วมมือ โดยชักจูงให้ผู้กระทำความผิดเห็นประโยชน์ของการสารภาพว่ามีมากกว่าที่จะกระทำความผิดต่อไป ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบ และระบบการลงโทษผู้กระทำความผิดต้องมีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการสืบค้นและหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด และสามารถตรวจสอบการกระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวที่จะถูกจับ และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้กระทำความผิดในการให้ความร่วมมือตามมาตรการลดหย่อนโทษ

2. ความชัดเจนของมาตรการ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ผู้กระทำความผิดจะได้จากมาตรการฯ ต้องระบุไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งต้องมีความโปร่งใสในกระบวนการดำเนินการ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดเกิดความมั่นใจในสิทธิประโยชน์ที่ตนจะได้รับ

3. การปกปิดความลับ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดที่ประสงค์จะสารภาพควรได้รับการปกปิดเป็นความลับให้มากที่สุด เพราะหากข้อมูลดังกล่าวรั่วไหลออกสู่สาธารณะ ผู้สารภาพอาจตกเป็นเป้าของการแค้นแค้นจากบริษัทอื่นได้

4. ระบบการจัดลำดับการขอลดหย่อนโทษ ต้องสามารถระบุตำแหน่งได้แน่ชัด (Marker) ว่า บริษัทนั้นเป็นลำดับที่เท่าไรที่เข้ามาสารภาพต่อหน่วยงาน เพราะจะช่วยให้ผู้กระทำความผิดที่ประสงค์จะสารภาพรู้ตำแหน่งหรือสถานะของตนเองว่าอยู่ในลำดับของการได้รับประโยชน์จากมาตรการฯ อย่างไร และยอมนำมาซึ่งความต้องการที่จะเป็นผู้สารภาพลำดับต้นๆ เพื่อจะได้รับประโยชน์มากที่สุด

5. การสร้างกลไกกระบวนการต่อเนื่อง ที่ทำให้ผู้สารภาพให้ความร่วมมือในการสืบสวนอย่างต่อเนื่องจนจบกระบวนการ ซึ่งหากผู้สารภาพไม่ได้เปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนหรือไม่ได้ให้ความร่วมมือจนจบกระบวนการ การยืนยันสิทธิประโยชน์ดังกล่าวอาจถูกยกเลิกได้

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแห่งความสำเร็จแล้ว หากประเทศไทยจะมีการใช้มาตรการลดหย่อนโทษ (Leniency Program) จำเป็นต้องมีการปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรการลดหย่อนโทษ ที่เหมาะสมกับประเทศไทย เพื่อให้มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ภายใต้กรอบกติกาของกฎหมายแข่งขันทางการค้า

เกร็ดความรู้

ตัวอย่างการใช้มาตรการลดหย่อนโทษของประเทศต่าง ๆ

1. ประเทศเกาหลีใต้

ก่อนวันที่เริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบ	หลังวันที่เริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบ
ผู้สารภาพ และผู้ให้ความร่วมมือรายที่ 1 จะได้รับ ยกเว้นโทษและเงินค่าปรับทางปกครอง	รายที่ 1 ได้รับลดหย่อนเงินค่าปรับทางปกครอง น้อยกว่า 50%
ผู้สารภาพหรือผู้ให้ความร่วมมือรายที่ 2 จะได้รับ การลดค่าปรับทางปกครอง 50% และลดโทษอย่างอื่น	
ยกเว้น 1. ผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นผู้ชักจูงให้มีการกระทำความผิดจะไม่ได้รับการยกเว้น ลดหย่อน โทษ และ ค่าปรับทางปกครองเลย 2. ผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะพ้นจากการถูกกล่าวหาในทางอาญา (โทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ)	

2. ประเทศญี่ปุ่น

ก่อนวันที่เริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบ	หลังวันที่เริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบ
รายที่ 1 ได้รับยกเว้นเงินค่าปรับทางปกครอง 100%	ได้รับลดหย่อนผ่อนโทษเงินค่าปรับทางปกครอง 30 % ทุกราย (โดยต้องมีจำนวนไม่มากกว่า 3 ราย ทั้งนี้ ให้นับรวม กับผู้ยื่นก่อนวันที่เริ่มต้นกระบวนการตรวจสอบ แต่ต้องมีจำนวนไม่มากกว่า 3 ราย)
รายที่ 2 ได้รับลดหย่อนผ่อนโทษเงินค่าปรับทางปกครอง 50 %	
รายที่ 3 ลดหย่อนผ่อนโทษเงินค่าปรับทางปกครอง 30 %	

3. ประเทศสิงคโปร์

- 1. ความคุ้มกันเด็ดขาด** ต้องเป็นบุคคลแรกที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด โดยที่คณะกรรมการการแข่งขันของสิงคโปร์ (Competition Commission of Singapore - CCS) ยังไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอในการพิสูจน์ความผิด
- 2. การลดโทษปรับทั้งหมด** ต้องเป็นบุคคลแรกที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำ และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ในเวลาภายหลังจากที่การสอบสวนดำเนินการไปแล้ว ทั้งนี้ เป็นดุลยพินิจของ คณะกรรมการการแข่งขันของสิงคโปร์ (Competition Commission of Singapore - CCS) ในการกำหนดอัตราลดโทษปรับ
- 3. การลดโทษปรับกึ่งหนึ่ง** กรณีที่มีผู้บุคคลแรกที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำ และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการการแข่งขันของสิงคโปร์ (Competition Commission of Singapore - CCS) ในการลดโทษปรับ

★ ที่มา : ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ธนิกุล และคณะ (กันยายน 2556)
โครงการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายแข่งขันทางการค้าเกี่ยวกับ Leniency Program

บรรณาธิการ : นางวิรัช รังสิพัชรายุธ
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า
เรียบเรียงโดย : นางสาวอณูณิศา ศรีสัตย์วาจา
นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมการแข่งขันทางการค้า

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ 44/100 ถ.นนทบุรี 1 ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร 02-5075552 โทรสาร 02-5475426 หรือสายด่วน 1569 otcc.dit.go.th หรือ www.dit.go.th